

СИЛАБУС КУРСУ АУДИО-САУНД ПРОДЮСУВАННЯ

**Освітній ступінь «Бакалавр»
Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Мова викладання: українська.**

Керівники курсу:

Карпенко Андрій Анатолійович, викладач кафедри
«Музичне мистецтво естради».

Контактна інформація: agkarp@ukr.net

Ярош О. М., викладач кафедри музичне мистецтво
естради

Контактна інформація:
+380951549014

Прореквізити дисципліни: Сольфеджіо, Теорія музики, Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової естради, Історія української естради, Аранжування та інструментування, спеціальний клас за видами, Клас ансамблю, Вокальна та інструментальна музика сучасних композиторів Київщини Методика і практика роботи з ансамблем.

Постреквізити дисципліни: Виконавська інтерпретація, Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару, Концертно-виконавська практика, Звукорежисерська концертна практика, Звукорежисерська студійна практика

Практична спрямованість

Саунд-продюсер – це людина, яка займається «виробництвом» звуку, знаходить потрібне звучання, ефектне аранжування, подачу музичного твору. Музичне продюсування в стінах MART Sound призводить до того, що абсолютно «голий» трек набуває неймовірного звучання, яке ідеально передає настрій і западає в душу слухача. Тому, за великим рахунком, музичного

продюсера сміливо можна називати одним з авторів контенту. Саме саунд-продюсер пропонує поєднувати те, що здається непоєднуваним. Професія музичного продюсера є синтетичною і формується декількома галузями знань: музичного мистецтва, економіки, психології, технології обробки звуку. Музичного мистецтва – тому що продюсер повинен мати широкий світогляд, розвинутий слух, глибоко розбиратися у різних стилях музики, вільно читати нотну партитуру, професійно розбиратися в особливостях гри на музичних інструментах і аранжування задля конструктивного спілкування з музикантами і співаками.

Мета: надання теоретичних та практичних знань щодо становлення та розвитку саунд-продюсування, виявити його особливості та характерні риси, розглянути діяльність саунд-продюсера на різних етапах створення музичного матеріалу.

Завдання:

- визначити етапи розвитку саунд продюсування;
- провести аналіз форм саун-продюсування;
- окреслити особливості роботи саунд продюсера у сфері шоу-бізнесу;
- провести процес запису та зведення авторського матеріалу;
- проаналізувати засоби обробки та електронних ефектів.

Вивчення дисципліни «Аудіо-саунд продюсування» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей (**ЗК – загальні, СК - спеціальні**)

Загальні: ЗК 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні: СК 10, 12, 13, 14, 15, 16

СК 10.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 12.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 14.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК 15.Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК 16.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Аудіо-саунд-продюсування» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН – 11, 16

ПРН 11 Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

Характеристика навчальної дисципліни.

Кількість кредитів ЄКТС – 4

Загальна кількість годин – 120

Кількість модулів – 2

Рік підготовки: 4

Семестр: 7, 8

Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2

Лабораторні: денна форма навчання – 64 год.; заочна форма навчання – 18 год.

Самостійна робота: денна форма навчання – 56 год.; заочна форма навчання – 102 год.

Вид підсумкового контролю: Диференційований залік

Форма підсумкового контролю: практичний показ

Зміст і структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		лекції	семінари	Лабораторні	Індивід. роб.	Самос. робота		Лекції	семінари	Лабораторні	Індивід.	Самос. робота
МОДУЛЬ 1												
Тема 1. Мета та завдання курсу. Саунд-продюсування – творча складова роботи звукорежисера.	8			2		6	8			1		7
Тема 2. Історичні передумови виникнення та розвитку фаху музичного продюсера	8			4		4	8			1		7
Тема 3. Співвідношення технічного та творчого начала (звукорежисер – музичний продюсер).	12			8		4	12			2		10
Тема 4. Обладнання та технології	8			4		4	8			2		6
Тема 5. Закономірності взаємодії музичного продюсера у студії з учасниками музичного проекту.	12			6		6	12			2		10
Тема 6. Аспекти роботи музичного продюсера під час репетиційного процесу.	12			8		4	12			2		10
Всього модуль 2	60			32		28	60			10		50
Модульний контроль знань. Диференційований залік												
МОДУЛЬ 2												
Тема 7. Етапи роботи – підготовка	10			6		4	10			1		9

Тема 8. Робота в студії – запис барабанів	8		4	4	8		1	7
Тема 9. Робота в студії – запис партій клавішних, гітари	8		4	4	8		1	7
Тема 10. Робота в студії запис мелодійних інструментів.	10		6	4	10		2	8
Тема 11. Запис вокалу.	12		6	6	12		2	10
Тема 12. Заклучний період роботи саунд-продюсера	12		6	6	12		1	11
Всього модуль 2	60		32	28	60		8	52
Модульний контроль знань. Диференційований залік								
Разом	120		64	56	120		18	102

Методичні рекомендації

У результаті вивчення дисципліни студенти (слухачі) засвоюють професійну термінологію, знання про форми та методику організації і проведення дозвіллевих подій; оволодівають сучасним змістом та ефективними технологіями організації рекреаційно-дозвіллевої діяльності різноманітних соціально-вікових груп споживачів культурно-просвітницьких послуг, усвідомлюють фундаментальні засади педагогіки «вільного часу», її принципи та специфіку, здатні налагоджувати продуктивно взаємодію суб'єктів рекреаційно-просвітницького процесу. Навчальна дисципліна «Аудіо-саунд продюсування» акцентує можливості дозвіллевої діяльності на соціокультурному потенціалі майбутнього фахівця, здатного активно впливати на духовний світ особистості; творчо застосовувати в професійній діяльності сучасні шляхи, прийоми, методи та форми; забезпечувати прагнення особистості до спілкування й взаєморозуміння, товариської підтримки в колективі, самореалізації в групових видах дозвіллевої діяльності на користь суспільству, в контексті сучасних соціокультурних перетворень.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу з навчальної дисципліни «Аудіо-саунд-продюсування», пропонуються до використання наступні форми:

- опрацювання та конспектування першоджерел, робота з літературою;
- пошук та вивчення додаткової літератури;
- аналітична робота;
- опрацювання основ лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- упорядкування інформації за темами лекційних занять;
- підготовка інформацій;
- написання доповідей, рефератів;
- робота з пошуковими системами Інтернет;

При організації самостійної роботи студента на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи. Самостійна робота допоможе активізувати

пізнавальну діяльність студентів денної форми навчання та надасть допомогу у вивченні даної дисципліни студентам заочної форми навчання.

Фомами навчання виступають лекційні та семінарські заняття, пояснення, бесіди, мультимедійні презентації, семінарські заняття, робота в групах, самостійна робота, консультації, методи контролю та самоконтролю: тестування, контрольні роботи.

Контроль за виконанням програмних результатів навчання здобувачів здійснюється через електронні засоби навчання, усні та письмові відповіді, систему дистанційного навчання Moodle і Google Meet.

Література

1. Вовкун, Василь Володимирович. Звук та звукове обладнання [Текст] / В. В. Вовкун // Культура і сучасність. - Київ : Міленіум, 2015. - № 2. - С. 42-45.
2. Волкомор, Віталій Вікторович. Аудіомастерінг у логіці мистецтвознавчого дискурсу [Текст] / В. В. Волкомор // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв = National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald : щоквартальний науковий журнал. - 2020. - № 2. - С. 247-251.
3. Єргієв, Іван Дмитрович. Режисерські інтенції виконавської інтерпретації сучасної інструментальної музики [Текст] / І. Д. Єргієв // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство = International journal: Culturology. Philology. Musicology. - Київ
4. : Міленіум, 2015. - Вип. 2(5). - С. 145-150.
5. Желєзняк С. В. Трансформації звукозорового образу в сучасній аудіовізуальній культурі: дис. ...д-ра філософії за спец. 034 Культурологія / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2022.
6. Козлін, Валерій Йосипович. Створення музики у Sakewalk sonar platinum (частина 2) / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Мистецтвознавчі записки = NOTES ON ART CRITICISM : збірник наукових праць. - 2019. - Вип. 35. - С. 222-229.
7. Козлін, Валерій Йосипович. Створення музики у Sakewalk sonar platinum (Частина 3) / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Мистецтвознавчі записки = NOTES ON ART CRITICISM : збірник наукових праць. - 2019. - Вип. 36. - С. 155-166.
8. Козлін, Валерій Йосипович. Створення музичних творів у GUITAR PRO 6 / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Мистецтвознавчі записки = NOTES ON ART CRITICISM : збірник наукових праць. - 2020. - Вип. 38. - С. 102-111.
9. Козлін, Валерій Йосипович. Створення музичних творів у Guitar pro 6 / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Мистецтвознавчі записки = NOTES ON ART CRITICISM : збірник наукових праць. - 2021. - Вип. 39. - С. 88-96.
10. Козлін, Валерій Йосипович. Методичні рекомендації з аранжування при зведенні музичного матеріалу звукорежисером [Текст] / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство = International journal: Culturology. Philology. Musicology. - Київ : Міленіум, 2015. - Вип. 1(4). - С. 94-106.
11. Косенко П.Б. Самостійна інструментально-виконавська підготовка як одна зосновних організаційних форм навчання студента-гітариста / П.Б.Косенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія методика мистецької освіти : Збірник наукових праць. Вип. 14 (19). – К. : НПУ, 2013. –С. 81–84.
12. Ландяк О. М. Методологічний інструментарій медіалогії в сучасних культурних дискурсах. Культура України. 2014. Вип. 44. С. 128-136.
13. Мустафаєв, Фемій Мансурович. Здібності до музичного мистецтва: ретроспективний погляд [Текст] / Ф. М. Мустафаєв // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв = National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald : щоквартальний науковий журнал. - 2020. - № 3. - С. 231-236.
14. Папченко Валерій Павлович Музичне продюсування: генеза і трансформації // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. — 2015. — Вип. II(5).

15. Папченко, Валерій Павлович. Взаємодія продюсера з учасниками музичного проекту [Текст] / В. П. Папченко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв = National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald : щоквартальний науковий журнал. - 2018. - № 2. - С. 244-248.
16. Папченко В. П. Інноваційні аспекти роботи музичного продюсера з авторами-виконавцями у репетиційному періоді. :
17. Папченко В.П. Творчий колектив музичного проекту і його взаємодія з продюсером під час запису у студії
18. Папченко В. Робота музичного продюсера з учасниками творчого проекту / В. Папченко
19. // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. - 2018. - Вип. 2. - С. 53-59.
20. Попова А. Masterskaya Івана Дорна та її роль у розвитку вітчизняної музичної культури. : Мистецтвознавство., Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 47, том 3, 2022
21. Садовенко, Світлана Миколаївна. Творчий діалог та перехресні взаємовпливи у співпраці естрадного артиста-вокаліста і звукорежисера/саунд-дизайнера в сучасних умовах соціокультурної реальності / С. М. Садовенко // Мистецтвознавчі записки = NOTES ON ART CRITICISM : збірник наукових праць. - 2020. - Вип. 37. - С. 234-241.
22. Смирнов А.І. правовий статус продюсера як суб'єкта прав на аудіовізуальний твір. : Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки., Том 30 (69) № 4 2019, с.72-75
23. Чміль Г., Белікова А. Продюсування в аудіовізуальному виробництві: українські аспекти.
24. : Продюсування в аудіовізуальному виробництві: українські аспекти. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, 4(1), 2021., с.59–66.
25. Чміль Г. Олена Миколаївна Москаленко-Висоцька «Основи продюсерської діяльності» : навчальний посібник. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, Том 3 № 1 2020., с.150–152.
26. Massey H. Behind the Glass : Top Record Producers Tell How They Craft the Hits / Howard Massey. – San Francisco, CA : Miller Freeman Books, 2000. – 224 p.
27. Moorefield V. The Producer as Composer : Shaping the Sounds of Popular Music / Virgil Moorefield. – Cambridge, MA : MIT Press, 2005. – 168 p.

Політика навчальної дисципліни

Роль музикантів дуже важлива у спільній роботі над матеріалом. Тут головну роль грає готовність, а головне, здатність учасників колективу брати участь у створенні звукового вигляду пісні чи альбому загалом. Для цього, безумовно, потрібний досвід студійної роботи, розуміння технічних та художніх аспектів процесу запису та відомості, і, звичайно, розвинений музичний смак та широкий кругозір.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- принципи обробки звуку аудіо та саунд дизайну
- як взаємодіяти з музикантами,
- працювати з брифами
- писати музику під конкретні задачі
- принципи поєднування аудіо- та відеоряду
- принципи зведення та мастерингу треків.

Вміти:

- робити підбір пісень для запису диску,
- вибирати музикантів для запису тої чи іншої пісні,
- зробити розробку музичної концепції треків

- контролювати процесом запису всього контенту
- визначити вокальні дані виконавця, манеру та стиль в якому працює артист
- підготувати до релізу готовий аудіо продукт

Політика контролю навчальних досягнень

Форми контролю знань студентів: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Форма підсумкового семестрового контролю – диференційований залік: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)

60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	CP	MK	Всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100

МОДУЛЬ 2								
T7	T8	T9	T10	T11	T12	CP	MK	Всього
10	10	10	10	10	10	10	30	100

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- підготовка до лабораторної роботи

**Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю
Семестровий диференційований залік
шкала оцінювання**

Національна 5-ти бальна шкала	Оцінка в балах	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 «відмінно» Студент володіє усім комплексом знань, навичок і вмінь, передбачених програмою: розвинуті віртуозно-технічні навички та музично-виконавські прийоми; у підготовці музичних творів здійснюється поетапна робота, кінцевим результатом якої є відтворення авторського задуму та стилістичних особливостей; виконання технічне, творче і розкриває художній образ творів; високий	26-30	90-100	A

рівень розвитку музичного слуху, здатність до імпровізації.			
4 «добре» Студент здатен до грамотного виконання тексту, має гарний рівень технічної підготовки, але відтворення художнього змісту творів розкрито недостатньо емоційно і виразно, непевна орієнтація в стилістичних особливостях.	21-25	82-89	B
	17-20	74-81	C
3 «задовільно» Студент виконує текст музичних творів у повному обсязі, але виконавські та технічні прийоми недостатньо розвинуті. Невиразне фразування і динаміка. Має слабкі навички у виконанні музично-виконавських прийомів.	12-16	64-73	D
	7-11	60-63	E
2 «незадовільно» Студент не відтворює текст творів у повному обсязі, не орієнтується в темпах, звуковеденні, виконання не розкриває художній образ творів.	4-6	35-59	FX
Студент не здатен до виконання нотного тексту творів у повному обсязі: наявні помилки в тексті, зупинки при виконанні, перегравання. Нерозвинуті технічні навички та слухово-моторна пам'ять.	0-3	0-34	F

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Здобувач, що одержав на атестаційному іспиті незадовільну оцінку, відраховується з Академії і лише після поновлення допускається до повторного складання екзамену в наступному році.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час атестаційного іспиту, має право звернутися до апеляційної комісії у день оголошення результатів оцінювання.

Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач вищої освіти, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в

освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського» https://koukim.com/files/publiczna_informatsiya/2021/polozhennya_pro_akademiyi_dobrochesnist.pdf

Політика щодо відвідування.

Здобувач освіти, що обрав навчальну дисципліну, яка триває декілька семестрів повинен відпрацювати весь курс.

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, студент не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в заходах академії, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.